

Борис Йоцов. Биобиблиография. Съставител: Румяна Дамянова. София: Издателски център „Боян Пенев“ – Институт за литература – БАН, 2018, 272 с. ISBN 978-619-7372-17-5.

Изданието *Борис Йоцов. Биобиблиография* е първото и най-пълно представяне на научното наследство на българския учен, политик и общественик Борис Йоцов (1894 – 1945). Биобиблиографията е резултат от работата по интердисциплинарния изследователски проект „Българският литературен пантеон и славянският свят в научното наследство на Борис Йоцов: реконструкция на идеите“. Проектът е разработен от Института за литература към Българска академия на науките, а ръководител е проф. д.ф.н. Румяна Дамянова. Задачите, които си е поставили научният колектив, са цялостно представяне на творческото и научното наследство на Борис Йоцов и запознаване на българското общество с идеите, концепциите и изследователските му търсения. В дейностите по проекта е заложено реализирането на две генерални цели: завръщане на Борис Йоцов и в българската хуманитарна наука, и в европейската славистика.

Професор Борис Иванов Йоцов е български славист, юрист, литературен историк, критик и политик. През 1928 г. става първият българин, защитил докторска дисертация в Карловия университет в Прага, след което е дългогодишен преподавател по литература в Софийския университет „Свети Климент Охридски“, директор на Народния театър „Иван Вазов“, член-кореспондент на Българската академия на науките, министър на народното просвещение от 1942 г. до 1944 г., което се превръща в причина за трагичната му гибел. През 1945 г. Борис Йоцов е убит от комунистическите власти, които установяват тоталитарен режим на управление в България след Деветосептемврийския преврат

от 1944 г. След тези събития творчеството му е инкриминирано, което лишава следващите поколения от възможността да се докоснат до научните му постижения в областта на българската литература и сравнителното литературознание.

Научният колектив е воден от убеждението, че Борис Йоцов е „един от най-значимите изследователи на българската литература, на славянството и на славянската словесност“ (с. 9), който се отличава със способността си да „предусеща явления, процеси и методологически насоки, които вече днес, много след втората половина на същия век, са актуални и значими за съвременните хуманитаристични дирения“ (с. 11). Всичко това прави Борис Йоцов важна фигура в културния и литературния живот на XX век, а идеите му – заслужаващи внимание и днес.

Разглежданата биобиблиография е една от фундаменталните стъпки от процеса по възвръщане на интереса към делото на българския учен. В нея намират място следните раздели: предговор от проф. д.ф.н. Румяна Дамянова; обяснителни бележки, които набелязват основните правила за работа на съставителите; основни дати от живота, научната и обществената дейност на Борис Йоцов; публикации от автора, както и на материали за него преди и след 1945 г.; публикации от и за Борис Йоцов, издадени в чужбина. В биобиблиографията е включена само малка част от публикуваните в чужбина текстове, тъй като е замислен отделен по-обемен библиографски корпус, който да представи славистичните трудове и публикации на автора в български и чужди издания. Книгата е съпроводена от подробен справочен апарат.

В предговора към изданието проф. д.ф.н. Румяна Дамянова пояснява, че голяма част от публикациите са описание *de visu*, което гарантира достоверността на сведенията за библиографските описания. Всички те са подредени по хронологичен ред и обхващат периода от 1912 до 2018 г. Основен източник за съставянето на библиографията е библиографската картотека на Института за литература към БАН, както и публичните електронни каталози на най-големите български библиотеки, чужди библиотеки – чешка, словашка, полска, руска и др. В биобиблиографията за първи път се публикуват материали, снимки и документи, предоставени на съставителите от наследниците на Борис Йоцов.

Библиографските записи са съпроводени с анотации, които дават точна представа за съдържанието на съответния текст. В случая с текстовете на Борис Йоцов анотациите въвеждат в творческия му свят и помагат на читателя да получи първоначална важна ориентация за идеите и схващанията на автора, а подбраните цитати създават представа за авторовия глас.

Най-голяма част от изданието заемат публикациите на Борис Йоцов преди 1945 г. В началото на тази част е представен опис на неговите стихотворения, публикувани в периода 1912 – 1920 г. В раздела са включени различни по жанр текстове, подредени хронологично. Сред тях са изследвания върху творчеството на български писатели от Паисий Хилендарски до Пенчо Славейков; обстойни статии върху творчеството на Иржи Волкер, Отокар Бржезина и други представители на славянските литератури; първите изследвания на български език върху литературата на лужишкия народ; сравнителни прегледи между творчеството на български и чужди автори; предговорни студии за съчиненията на Паисий Хилендарски, д-р Петър Берон, Любен Каравелов, Петко Славейков, Нешо Бончев, Илия Блъсков; рецензии и отзиви за учебници, художествени творби, театрални постановки и академични издания; коментари върху обществени и философски проблеми и размисли върху националната съдба. Тази кратка извадка дава представа за широките научни интереси на Борис Йоцов и ангажираността му с културния и обществен живот на страната.

С поместената обстойна анотация в библиографския запис и с редакторския коментар към предговора на изданието е поставен акцент върху съставителската работа на Борис Йоцов при издаването на *История на новата българска литература* от Боян Пенев след скоропостижната му смърт през 1927 г. В записите са включени предговорът на Борис Йоцов към първия том съчинения и бележките му, които са „знак за професионализма и изключителния пиетет към направеното от Боян Пенев“ (с. 10). С тези думи научният колектив отхвърля каквато и да е сянка на съмнение в почтеността на Борис Йоцов в ролята му на ученик на Боян Пенев и продължител на научното му дело.

До този момент по проекта са реализирани две книжни издания: *Борис Йоцов. Биобиблиография* (2018) и *Борис Йоцов. Съчинения. Т. I* (2018). В първия том съчинения са включени текстове на автора върху българската възрожденска литература. Повече информация за проекта и дейността по него могат да бъдат намерени в специализирания сайт (<http://yotsov.ilit.bas.bg/ot-boris-yotsov>), в който освен подробна информация за научната работа на екипа има и дигитализирани текстове на Борис Йоцов от три десетилетия.

Разглежданата биобиблиография създава цялостна перспектива за вписването на Борис Йоцов в българския и в европейския литературен диалог. Тя е ценно издание, което ще улесни работата на всеки изследовател, привлечен от личността и научното дело на българския учен.

Теодора Кашилска